

Jeg vil kun udhøve to Omstændigheder, som efter min Mening synes at maatte lette en Ordning af Lønningsagen; det er for det Første den Omstændighed, at det vanskelige Spørgsmaal om Kirkens Eiendomsret, som i alle andre Lande har voldet Ulykker, Ulemper og store Stridigheder, hos os er blevet løst paa den letteste Maade af Verden derved, at det slet ikke er blevet reist (Modsigelse). Nei, det er ikke blevet reist fra nogen som helst kompetent Side (Modsigelse). Nei, det er ikke blevet reist fra nogen kompetent Side, jeg taler ikke om, hvad en eller anden Privat kan have ytret derom, men jeg taler om, hvad der fra kompetent Side er kommet frem, fra Regeringens eller fra Rigsdagens Side, og saa paa staar jeg, at dette Spørgsmaal slet ikke er kommet frem, men Alle have erkjendt, at disse Midler ere Statens. Det er mig saa meget mere glædeligt, som jeg tydeligt mindes, at dengang jeg hørte Forelæsninger paa Universitetet, blev der doceret fra Videnskabens Side, at disse Eiendomme vare Kirkens, og at ligesom Staten tidligere havde plyndret dem, saaledes kunde der være Tale om yderligere Plyndringer. Jeg tror dog, at Videnskaben nu ogsaa har forladt dette Standpunkt, medmindre det trykte Skrift, der blev omdelt igaar, og som mærkeligt nok begynder midt i en Sætning og midt i en Anmærkning, og som er betitlet „om Stat og Kirke“, skulde gaa ud paa at have denne Opfattelse, men Sigt vil jeg ikke gaa videre ind paa, da jeg ikke har læst Skriftet. En anden Ting, jeg skal tillade mig at nævne, og som ogsaa synes at maatte lette Ordningen af denne Sag, naar man med god Villie og ærlig Seen hen paa Sagen tager fat paa den, er denne. Naar Talen er om Reformer, hører man meget ofte stærke og tilbøls berettigede Uttringer om, at det er en uvidig Reformlysge, der raser i Folkethinget, og at det Bestaaende er meget bedre eller fuldstændig godt nok indtil videre; dog tror jeg, der her er et Omraade, hvor Alle erkjende, at det Bestaaende ikke er godt, endogsaa de, der personligt ere interesserede i Sagen. Geistligheden erkjender, at det Bestaaende ikke duer. Jeg tror nok, at de Præster, der have de store og

rigtig fede Embeder, ønske, at det Bestaaende skal være endnu lidt for deres Bedkommende, — dette tænker Ingen paa at negte dem — men selv disse Embedsmænd erkjende isvrigt, at en Omordning bør ske. Jeg har med Hensyn til denne Sags hidtidige Forhandling været af den Mening, at man skulde indskrænke sig til det Nødvendigste, hvad jeg kan udtrykke saaledes, at man skal tage fra de store Kald og lægge til de smaa, hvorved der endog vil blive en Del tilovers til andre kirkelige Diemed, men jeg er isvrigt ikke nogen afgjort Modstander af den anden mere radikale Omordning, der foreligger i nærværende Forslag, hvorefter alle Tiender skulde gaa ind i Statskassen og alle Præster lønnes med fast Løn ligesom alle andre Embedsmænd, naar man her i Thinget kunde komme til Enighed derom, og Lønningerne ikke bleve fastsatte med altfor stor Knebenhed. Det, som efter min Betragtning er en Hovedsag, der saavel gjælder det foreliggende Forslag som det, der vedtoges hin mindere værdige Nat, er noget ganske Andet. Det er den Omstændighed, at man formentlig gjør Uret ved at sælge alle disse Jorder, der repræsentere saa store og stigende Værdier, og at man gjør Præstegaardene for smaa, naar man gjør dem ikke engang til Bøndergaarde, men kun til Boelssteder paa indtil 2 Tdr. Hartkorn, Eiendomme, som kunne drives med Fordel af Boelsmænd, men ikke uden Tab af Præsterne. Hvad denne min Betragtningssmaade angaar, da vil man i Kirkekommissionens Betænkning Side 61 finde forskellige Udtalelser, der støtte den, og jeg kunde med Lethed dertil føie forskellige Bemærkninger; men jeg veed godt, at jeg i min Betragtning af denne Sag staar saa ene, at det vilde være ganske unyttigt nu at gaa nærmere ind derpaa, og jeg skal derfor staae Thinget derfor. Idet jeg derfor nu blot udtaler, at jeg meget maa beklage den ærede Ministers Holdning overfor denne og andre kirkelige Sager, skal jeg slutte med en Henstilling til det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds. Han har jo selv fornyligt ligesom den ærede Minister mindet om den Smødekommunen, han viste i forrige Samling, idet